

DRAMMEN KOMMUNE

Slik påvirker salg av barnehagebygg økonomien i barnehagene

Norske barnehager er blitt del av en internasjonal trend der salg og tilbakeleie av velferdseiendom med sikre offentlige leieinntekter tapper driften for midler. Bare mellom 2019 og 2021 ble det solgt barnehagebygg i Norge for over 14,1 milliarder kroner.¹ Eierne av barnehagene fikk milliardgevinster, mens barnehagene måtte inngå lange og dyre avtaler om å leie byggene tilbake. Dette kalles sale-leaseback-avtaler. Dersom det ikke tas grep er det mange kommuner som vil måtte finansiere de skyhøye husleiene i mange tiår framover. Avtalene er derimot svært lukrative for eierne. Derfor vil vi sannsynligvis se enda flere offentlig finansierte barnehagebygg bli solgt til utenlandske selskap, hvis ikke loven skjerpes.

Sale-leaseback er bare én av mange måter å tappe barnehagene for penger. Internfakturering, internlån, konsernbidrag og utbytte er andre eksempler. Midler kan også sluses ut av barnehagene gjennom kunstig høy husleie til nærstående selskap. I dette notatet fokuserer vi på sale-leaseback, som er den nyeste metoden for å hente ut profitt fra offentlig finansierte barnehager.

Mange kommuner har i dag private barnehager med sale-leaseback-avtaler. I dette notatet ser vi på Drammen kommune, som per i dag har 12 slike barnehager. Alle er fra de store kjedene. Vi ser at disse barnehagene skiller seg negativt ut fra andre private barnehager, ikke bare når det kommer til byggrelaterte kostnader, men også i forhold til bemanning og personalkostnader.

Husleienivået i barnehager med sale-leaseback-avtaler er vesentlig høyere enn i andre typer barnehager.² Mens snittet for private barnehager har ligget på rundt 6 prosent, har mange av sale-leaseback-barnehagene et husleienivå på mellom 10 og 15 prosent. En del har også såkalte triple-net-avtaler, som betyr at de i tillegg må betale for vedlikehold, reparasjoner etc.

Barnehager med høy husleie har lav bemanning. Når husleie og andre byggrelaterte kostnader eser ut, vil det nødvendigvis bli mindre å bruke på andre ting. Bemanning utgjør den desidert største kostnaden ved barnehagedrift, og er også den viktigste forutsetningen for kvalitet. Vi ser at de barnehagene med høye byggrelaterte kostnader over tid, har lavere bemanning og personalkostnader enn andre typer barnehager.

Det er hovedsakelig de fire største kjedene – Læringsverkstedet, FUS/Trygge barnehager, Norlandia og Espira – som så langt har benyttet seg av sale-leaseback. Selskapene påstår at leien barnehagene betaler er i henhold til markedspris, men det er store forskjeller mellom husleienivå som betales til utenlandske og/eller nærstående selskap, og andre typer eksterne eiere.³ I en rapport fra 2023, utarbeidet på oppdrag for Kunnskapsdepartementet, konkluderte dessuten revisjonsselskapet BDO at det ikke finnes et velfungerende marked for leie av barnehageeiendom.⁴

I regjeringens forslag til endringer i barnehageloven, står det:

«**NÅR BARNEHAGER INNGÅR HUSLEIEAVTALER MED SVÆRT HØY HUSLEIE, GÅR DETTE PÅ BEKOSTNING AV MIDLER BARNEHAGEN KAN BRUKE PÅ DET PEDAGOGISKE TILBUDET.**»

Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, 1. sept. 2023, side 17-18.

OM METODE

I notatet benyttes noen utvalgte nøkkeltall for å beskrive forskjeller blant de private barnehagene, spesielt knyttet til barnehager fra de fire store kommersielle kjedene med sale-leaseback-avtaler.

Dersom ikke annet er spesifisert er alle regnskapstall hentet fra resultatregnskapet for private barnehager, som er innrapportert til Utdanningsdirektoratet. Tallene vi har benyttet er fra 2022, som er det siste tilgjengelige tallgrunnlaget. Utregningene er gjort av For velferdsstaten. Både tallgrunnlag og utregninger kan videresendes ved forespørsel.

For ytterligere informasjon, se For velferdsstatens nettsider: <https://velferdsstaten.no/2023/06/14/notatserie-redegjorelse-for-metode/>

¹ <https://www.finansavisen.no/nyheter/naeringseiendom/2021/12/19/7791458/har-solgt-barnehageeiendommer-for-14-1-milliarder?zephrossoott=mqFLdy>

² <https://fagbladet.no/nyheter/desse-barnehagane-brukar-mykje-meir-pa-husleige-enn-andre-slik-skjer-det-6.91.1027078.1a85deb551>

³ Ibid.

⁴ BDO for Kunnskapsdepartementet, *Finansiering og regulering av private barnehagers eiendomskostnader 2016-2021*, 25. september 2023.

EIERSKIFTER OG NAVNEBYTTER VANSKELIGGJØR OVERSIKT

Siden Læringsverkstedet og FUS/Trygge barnehager solgte sine barnehager i 2020/21 til svenske SBB, har selskapet skiftet både navn og eier. SBB samlet først barnehagene i selskapet EduCo (SBB EduCo), før de i 2022 solgte en minoritetsandel til kanadiske Brookfield. Brookfield lyktes i slutten av 2023 å bli majoritetseier i EduCo, som resulterte i navnebytte til **Nordiqus**. Verken eierskifter eller navnebytter er uvanlig og skjer av mange årsaker. Det er uansett et faktum at det vanskeliggjør informasjonsarbeid og skolering. Både SBB og Brookfield er kontroversielle eiere⁵, men navnebyttet og «rebrandingen» skjuler nå effektivt deres tilknytning til sale-leaseback-barnehagene og -problematikken.

EIENDOMSSALG - BEGREPER

Sale-leaseback: Sale-leaseback innebærer i denne sammenheng at et barnehagebygg blir solgt med en avtale om tilbakeleie. At transaksjonen innebærer langvarig avtale om tilbakeleie, bidrar til å øke salgsprisen. Det er fordi prisen baserer seg på fremtidige leieinntekter fra barnehagene, i form av varige og sikre kontantstrømmer fra offentlige tilskudd og foreldrebetaling.

Triple-net: Mange av sale-leaseback-barnehagene er i tillegg bundet til såkalte triple-net-avtaler. Dette gjelder iallfall barnehager fra Læringsverkstedet og Norlandia. Triple-net innebærer at leietaker i tillegg til husleie, må stå for utgifter som for eksempel vedlikehold og reparasjoner.

DE FIRE STORE BARNEHAGEKJEDENE – FINNER NYE VEIER TIL PROFITT OG VOKSER MEST

Læringsverkstedet, FUS/Trygge Barnehager, Norlandia og Espira er landets største private barnehageaktører. Disse kjedene har til sammen solgt flere hundre barnehagebygg med sale-leaseback-avtaler. Disse har i dag et husleie-nivå som langt overstiger gjennomsnittet for private barnehager. Selv om et mindretall barnehager fra andre mindre kjeder er solgt med sale-leaseback-avtaler, er denne utviklingen hovedsakelig knyttet til disse fire aktørene. Det er også disse kjedene som vokser mest, ifølge Telemarksforskning, og som vil ha et flertall av de private barnehagene allerede i 2029 dersom samme utvikling fortsetter.⁶ Det er bakgrunnen for at de er de barnehagene vi ser mest på i dette notatet.

En sammenheng mellom høy lønnsomhet og lav bemanning hos de store kjedene er blitt påvist i en rapport fra 2021, skrevet av Samfunnsøkonomisk analyse og Telemarksforskning og utarbeidet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.⁷ Innføringen av bemanningsnormen i 2018/2019 reduserte lønnsomheten og tvang kjedene til å øke bemanningen til et minstenivå. Men ifølge Utdanningsdirektoratet har kjedene fremdeles lavere personalkostnader, færre barnehagelærere og færrest barne- og ungdomsarbeidere sammenliknet med andre typer barnehager.⁸ **Oppsummert bruker kjedene minst på det som har mest å si for kvaliteten og for barn og ansatte – bemanning og personalkostnader. De har samtidig unødvendig høye byggregrelerte kostnader.**

HVEM ER EIERNE?

Læringsverkstedet: Sundby-familien

Læringsverkstedet er landets største barnehagekjede, som per i dag består av 253 barnehager. Kjeden ble startet og eies av ekteparet Hans Jacob og Randi Sundby. Ifølge Kapital er de blant landets rikeste, og flyttet i 2022 til Sveits for å unngå skatteansvar. Ekteparet driver også 300 barnehager/skoler internasjonalt under merkeavnavnet Dibber.

FUS: Sævareid/Aase-familien

FUS er Norges nest største barnehagekjede med sine 183 barnehager. Kjeden ble startet av Eli Sævareid og Sigurd Aase, som i dag er på Kapitals liste over landets rikeste personer. I dag er også barna Urd, Gaute og Eystein med på eiersiden. Sistnevnte flyttet i 2022 til Sveits med deler av milliard-formuen opparbeidet gjennom barnehagedriften.

Norlandia/Kidsa: Adolfsen-brødrene

Kristian og Roger Adolfsen driver per i dag 121 barnehager i Norge under Norlandia-paraplyen. Norlandia driver også barnehager i flere europeiske land, inkludert Sverige og Finland, og har i tillegg virksomhet innen eldreomsorg, BPA og asyl. Også Adolfsen-brødrene er å finne på Kapitals liste over landets rikeste personer.

Espira: AcadeMedia AB

Espira ble startet opp av Einar Magne Jansen i 1992, men eies i dag av det svenske børsnoterte selskapet AcadeMedia AB. Kjeden teller i dag 107 barnehager. AcadeMedia er Sveriges største skoleselskap, og er en kontroversiell aktør. Største aksjeeiere i AcadeMedia inkluderer flere investeringsselskaper og -fond.

⁵ Se for eksempel «Kindergarten landlord», en rapport skrevet av Centre for International Corporate Tax and Research (CICTAR) i samarbeid med For velferdsstaten: <https://velferdsstaten.no/2024/02/28/rapport-kindergarten-landlord/>

⁶ Lunder T.E., Telemarksforskning, *En barnehagesektor i endring, Hvilken betydning har framveksten av barnehagekjedene?*, TF-notat nr. 20/2019: <https://www.telemarksforskning.no/publikasjoner/en-barnehagesektor-i-endring/3454/>

⁷ <https://www.utdanningsnytt.no/private-barnehager-okonomi/ny-analyse-av-private-barnehagerstorkonsernene-valgte-hoye-overskudd-fremfor-bemanning/297252>

⁸ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/private-barnehager-ikke-en-og-samme-ting/>

Husleie og byggrelaterte kostnader – kjedene har betydelig større kostnader

Når det kommer til husleie, har det nasjonale snittet for private barnehager ligget på rundt 6 prosent. Oslo, kommunen der det er dyrest å leie, har et snitt på 7 prosent, ifølge en beregning utført av Fagbladet.⁹

Tabell 1 viser husleie, regnet som prosent av driftsinntekt, for Drammen kommunes ordinære private barnehager. **Av barnehagene som har 10% eller mer i husleie, er 12 av 13 fra de fire store kommersielle kjedene. Samtlige har bygg som er solgt og inngått avtale om tilbakeleie (markert i grått) .**

Tabell 1

Barnehage	Husleie
Drafnkollen Fus barnehage AS	14 %
Senterbarnehagen Fus AS	13 %
Espira Torsbergskogen barnehage	12 %
Espira Gåserud barnehage	12 %
Espira Vannverksdammen barnehage	12 %
Espira Kniveåsen barnehage	11 %
Norlights montessoribarnehage Drammen	11 %
Norlandia Skyttelveien barnehage	11 %
Norlandia Bekkevollen sprelloppbarnehage	10 %
Norlandia Solbergmoen sprelloppbarnehage	10 %
Bakkefaret Fus barnehage	10 %
Norlandia Bragernes Strand barnehage AS	10 %
Norlandia Solbergelva sprelloppbarnehage	10 %
Solstreif Rudolf Steiner barnehage	8 %
Solhagen Rudolf Steiner barnehage	8 %
Bessungen AS	5 %
Amicus barnehage	5 %
Helleristningen barnehage Bente Hennem	4 %
Årbogen barnehage	3 %
Klokkegarden barnehage	3 %
Stiftelsen Lassebakken barnehage	2 %
Teknabarnehagen Tellus	2 %
Læringsverkstedet Skoger barnehage	2 %
Stiftelsen Nordby Gård barnehage	2 %
Løkkebergene Vels barnehage	1 %
Åsløkkå barnehage	0
Brøttet barnehage SA	0
Læringsverkstedet Nøstodden barnehage	0
Øren andelsbarnehage	0
Røyseplassen barnehage SA	0
Stenseth barnehage	0
Hedensrud barnehage SA	0
Skattekisten barnehage SA	0
Eplehagan barnehage SA	0
Vinnes barnehage SA	0
Nlm-Barnehage Tryggheim Drammen AS	0
Kjerraten barnehage SA	0
Ekornheia barnehage SA	0
Blåbærtoppen barnehage SA	0
Tømmerås barnehage	0

I høringsnotatet til Støre-regjeringens forslag til endringer i barnehageloven, står det:

«Husleie er en kostnad som barnehagen kan dekke selv om den går med underskudd. Tilfellene der barnehagene selger eiendom for deretter å leie tilbake, er dermed en kilde til økt og mer stabilt uttak av verdier. Fordi barnehagedrift er en næring som har forutsigbare inntektskilder med garanterte offentlige tilskudd og foreldrebetaling, har eiere av barnehagebygg kunnet inngå langsiktige avtaler om relativt høy husleie, med lav risiko. Dette har blant annet ført til at barnehager har blitt et investeringsobjekt for kommersielle interesser, og at stadig flere norske barnehagebygg eies av utenlandske eiere og av utenlandske fond. (...) **Når barnehager inngår husleieavtaler med svært høy husleie, går dette på bekostning av midler barnehagen kan bruke på det pedagogiske tilbudet.**»

Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, 1. sept. 2023, side 17-18.

⁹ Fagbladet, 21.2.24: <https://fagbladet.no/nyheter/desse-barnehagane-brukar-mykje-meir-pa-husleige-enn-andre-slik-skjer-det-6.91.1027078.1a85deb551>

Dersom vi utvider og ser på husleie pluss andre byggrelaterte kostnader som finanskostnader og avskrivninger, er bildet fremdeles det samme - kjedene troner klart i toppen (tabell 2). **Av barnehagene som har 10 prosent eller mer i byggrelaterte kostnader, er 14 av 15 fra de fire store kommersielle kjedene. 12 av disse er tilknyttet sale-leaseback-avtaler (markert i grått).**

Mange av barnehagene fra de store kjedene er altså nå solgt og bundet til dyre og langvarige avtaler om tilbakeleie. Men en del av de kjedebarnhagene som (ennå) ikke er solgt, har også et forutsigbart kostnadsbilde. Kjedebarnhager uten som ikke er tilknyttet tilbakeleieavtaler kan for eksempel likevel ha langt høyere byggrelaterte utgifter i forhold til andre typer private barnehager. Dette ser man eksempler på i Drammen. Der har de to Læringsverkstedet-barnhagene – Skoger og Nøstodden – hhv 2 prosent og 0 i husleie. Men når man inkluderer avskrivninger og andre finanskostnader skyter kostnadene i været til 12 og 14 prosent av driftsinntekten.

Tabell 2

Barnehage	Bygg-kostnader
Espira Kniveåsen barnehage	16 %
Drafnkollen Fus barnehage AS	14 %
Læringsverkstedet Nøstodden barnehage	14 %
Senterbarnehagen Fus AS	13 %
Espira Torsbergskogen barnehage	13 %
Espira Gåserud barnehage	12 %
Espira Vannverksdammen barnehage	12 %
Norlandia Skyttelveien barnehage	12 %
Læringsverkstedet Skoger barnehage	12 %
Norlights montessoribarnhage Drammen	11 %
Norlandia Bekkevollen sprelloppbarnehage	11 %
Norlandia Solbergelva sprelloppbarnehage	11 %
Norlandia Solbergmoen sprelloppbarnehage	10 %
Bakkefaret Fus barnehage	10 %
Norlandia Bragernes Strand barnehage AS	10 %
Solstreif Rudolf Steiner barnehage	9 %
Solhagen Rudolf Steiner barnehage	9 %
Teknabarnhagen Tellus	7 %
Stenseth barnehage	6 %
Røyseplassen barnehage SA	6 %
Bessungen AS	5 %
Tømmerås barnehage	5 %
Amicus barnehage	5 %
Ekornheia barnehage SA	4 %
Brøttet barnehage SA	4 %
Årbogen barnehage	4 %
Eplehagan barnehage SA	4 %
Helleristningen barnehage Bente Hennem	4 %
Åsløkkå barnehage	4 %
Kjerraten barnehage SA	3 %
Løkkebergene Vels barnehage	3 %
Klokkergarden barnehage	3 %
Skattekisten barnehage SA	3 %
Stiftelsen Nordby Gård barnehage	3 %
Stiftelsen Lassebakken barnehage	2 %
Nlm-Barnehage Tryggheim Drammen AS	2 %
Vinnes barnehage SA	2 %
Blåbærtoppen barnehage SA	1 %
Øren andelsbarnehage	1 %
Hedensrud barnehage SA	1 %

Personalkostnader

Fordi bemanning er kjernen i barnehagevirksomhet, er personalkostnader den desidert største kostnaden ved barnehagedrift. Personalkostnader i kommunale barnehager er i gjennomsnitt 80 prosent av totale kostnader. De private barnehagenes inntekt er «fast» og alle barnehager har overordnet sett samme økonomiske utgangspunkt (se boks om stykkprisfinansiering). **Ifølge Utdanningsdirektoratet utpeker de store kjedene seg med særlig lave personalkostnader.**¹⁰ Overordnet sett betyr lavere personalkostnader dårligere vilkår for kvalitet. For eksempel gjennom færre antall ansatte, færre ansatte med formell kompetanse, og/eller dårligere lønns- og pensjonsvilkår for de ansatte.

Tabell 3

Barnehage	Personalkostnader
Solstreif Rudolf Steiner barnehage	59
Helleristningen barnehage Bente Hennem	65
Solhagen Rudolf Steiner barnehage	65
Norlandia Bekkevollen sprelloppbarnehage	68
Norlandia Solbergelva sprelloppbarnehage	69
Senterbarnehagen Fus AS	69
Norlights montessoribarnehage Drammen	70
Læringsverkstedet Skoger barnehage	72
Espira Vannverksdammen barnehage	72
Norlandia Solbergmoen sprelloppbarnehage	72
Espira Gåserud barnehage	72
Bakkefaret Fus barnehage	72
Norlandia Bragernes Strand barnehage AS	73
Norlandia Skyttelveien barnehage	74
Amicus barnehage	75
Espira Torsbergskogen barnehage	75
Espira Kniveåsen barnehage	77
Læringsverkstedet Nøstodden barnehage	78
Øren andelsbarnehage	78
Årbogen barnehage	79
Brøttet barnehage SA	79
Klokkergården barnehage	80
Bessungen AS	81
Røyseplassen barnehage SA	81
Stenseth barnehage	81
Teknabarnehagen Tellus	82
Hedensrud barnehage SA	82
Skattekisten barnehage SA	82
Åsløkka barnehage	83
Eplehagan barnehage SA	84
Stiftelsen Nordby Gård barnehage	85
Drafnkollen Fus barnehage AS	86
Vinnes barnehage SA	86
Nlm-Barnehage Tryggheim Drammen AS	86
Kjerraten barnehage SA	87
Ekornheia barnehage SA	87
Løkkebergene Vels barnehage	88
Blåbærtoppen barnehage SA	88
Tømmerås barnehage	89
Stiftelsen Lassebakken barnehage	92

Tabell 3 viser andel personalkostnader i de private barnehagene i Drammen kommune. Her er de store kjedene blant dem med lavest personalkostnader. Dette stemmer altså med tendensen nasjonalt. Av de barnehagene som har personalkostnader under snittet på 80 prosent, er 13 av 21 fra de fire store kjedene. På den annen side er kun 1 av 19 barnehager med personalkostnader på snittet eller over, fra de store kjedene.

STYKKPRISFINANSIERING

Kommunene gir driftstilskudd til private barnehager per heltidsplass, og det gis ulike satser for små (0-2 år) og store (3-6 år) barn. Driftstilskuddet beregnes ut fra gjennomsnittlige driftsutgifter per heltidsplass i tilsvarende kommunale barnehager. Grunnlaget er kommune-regnskapet to år før tilskudssåret. De private barnehagene får i tillegg egne påslag for blant annet administrasjons- og pensjonsutgifter.

DEN STØRSTE KOSTNADEN ER DEN VIKTIGSTE

Personalkostnader er den desidert største kostnaden ved barnehagedrift. Dette er grunnet tjenestens arbeidsintensive natur. Personalkostnader ligger på rundt 80 prosent. Jo lavere personalkostnader, jo dårligere vilkår for kvalitet.

¹⁰ Utdanningsdirektoratet, *Private barnehager – ikke en og samme ting*: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/private-barnehager-ikke-en-og-samme-ting/>

Bemanning

Tabell 4 viser bemanningstettheten – antall barn per ansatt - for de ordinære private barnehagene i Drammen i 2022. **6,0 er minstekravet** (se boks om bemanningsnormen under). I Drammen kommune hadde de private barnehagene bedre bemanningstetthet enn de kommunale i 2022. Kommunalt snitt var på 5,8, mens det private snittet var 5,7. **5 av 10 barnehager som har lavest mulig bemanning, er fra kjedene. 4 er tilbakeleie-barnehager. Av de 25 barnehagene med bemanning som tangerer eller har bedre enn det private snittet på 5,7, er kun 4 fra kjedene.**

Tabell 4

Barnehage	Bemannings- tetthet
Norlandia Solbergelva sprelloppbarnehage	6,0
Læringsverkstedet Skoger barnehage	6,0
Norlandia Solbergmoen sprelloppbarnehage	6,0
Espira Gåserud barnehage	6,0
Espira Torsbergskogen barnehage	6,0
Årbogen barnehage	6,0
Skattekisten barnehage SA	6,0
Åsløkka barnehage	6,0
Vinnes barnehage SA	6,0
Tømmerås barnehage	6,0
Senterbarnehagen Fus AS	5,9
Espira Vannverksdammen barnehage	5,9
Bakkefaret Fus barnehage	5,9
Norlandia Skyttelveien barnehage	5,9
Læringsverkstedet Nøstodden barnehage	5,9
Klokkergarden barnehage	5,8
Nlm-Barnehage Tryggheim Drammen AS	5,8
Norlandia Bekkevollen sprelloppbarnehage	5,7
Espira Kniveåsen barnehage	5,7
Stenseth barnehage	5,7
Eplehagan barnehage SA	5,7
Kjerraten barnehage SA	5,7
Amicus barnehage	5,6
Stiftelsen Nordby Gård barnehage	5,6
Drafnkollen Fus barnehage AS	5,6
Stiftelsen Lassebakken barnehage	5,6
Hedensrud barnehage SA	5,5
Norlights montessoribarnehage Drammen	5,4
Øren andelsbarnehage	5,4
Røyseplassen barnehage SA	5,4
Ekornheia barnehage SA	5,4
Blåbærtoppen barnehage SA	5,4
Helleristningen barnehage Bente Hennem	5,3
Norlandia Bragernes Strand barnehage AS	5,3
Brøttet barnehage SA	5,3
Solstreif Rudolf Steiner barnehage	5,1
Solhagen Rudolf Steiner barnehage	5,1
Teknabarnehagen Tellus	5,1
Løkkebergene Vels barnehage	4,8
Bessungen AS	4,5

SNITT, BARN PER ANSATT

Drammen	Hele landet
Kommunalt: 5,8	Kommunalt: 5,6
Privat: 5,7	Privat: 5,8

SNITT, BARN PER BARNEHAGELÆRER

Drammen	Hele landet
Kommunalt: 14,3	Kommunalt: 13,2
Privat: 13,1	Privat: 13,5

BEMANNING ER VIKTIGST

Bemanning er en av de viktigste strukturelle faktorene og forutsetningene for høy kvalitet i barnehagen. For nøkkeltall på bemanning er det viktig å huske på at **jo lavere tallet er, jo bedre er bemanningen**. Dette er fordi bemanningstettheten måles i antall barn per ansatt.

LITEN FORSKJELL PÅ PAPIRET - STOR FORSKJELL I PRAKSIS

Et par desimaler i forskjell på bemanning kan virke lite på papiret, men i praksis kan dette utgjøre en vesentlig forskjell i reell bemanning ute i barnehagene.

BEMANNINGSNORMEN

Bemanningsnormen ble innført i 2018/2019. Normen sier at det skal være maks 6 barn per ansatt for store barn, og maks 3 barn per ansatt for små barn. Normen regnes i tall, der minstekravet er 6,0. **Jo lavere tall, desto bedre bemanning.**

Mange tror normen sikrer tilstrekkelig bemanning, men den er i realiteten kun et minstekrav. Normen har dessuten en rekke svakheter, som tilsier at den reelle bemanningen er dårligere enn tallene viser. For eksempel gjelder normen ikke per avdeling og den gjelder ikke hele åpningstiden. Normen tar heller ikke høyde for tid de ansatte er borte fra avdelingen i løpet av dagen, som feks pauser, møter, plantid etc.

Tabell 5 viser antall barn per barnehagelærer for Drammens ordinære private barnehager. Som boksen på forrige side viser, hadde de private barnehagene bedre barnehagelærertetthet enn de kommunale i 2022. Kommunalt snitt var på 14,3, mens det private snittet var 13,1. Kjedebarnhagene utgjør bare 6 av 21 barnehager som tangerer eller ligger over det private snittet, mens de utgjør 8 av 19 barnehager som ligger dårligere enn det private snittet.

Tabell 5

Barnehage	Barnehagelærer-tetthet
Solhagen Rudolf Steiner barnehage	19,7
Espira Torsbergskogen barnehage	17,3
Norlandia Bekkevollen sprelloppbarnehage	16,3
Tømmerås barnehage	14,9
Stenseth barnehage	14,3
Eplehagan barnehage SA	14,2
Kjerraten barnehage SA	14,2
Åsløkka barnehage	14,0
Bakkefaret Fus barnehage	14,0
Norlandia Solbergmoen sprelloppbarnehage	13,8
Espira Gåserud barnehage	13,8
Læringsverkstedet Nøstodden barnehage	13,7
Brøttet barnehage SA	13,6
Vinnes barnehage SA	13,5
Stiftelsen Lassebakken barnehage	13,5
Espira Kniveåsen barnehage	13,4
Norlandia Solbergelva sprelloppbarnehage	13,3
Amicus barnehage	13,3
Stiftelsen Nordby Gård barnehage	13,3
Årbogen barnehage	13,0
Espira Vannverksdammen barnehage	12,9
Læringsverkstedet Skoger barnehage	12,8
Klokkergarden barnehage	12,7
Senterbarnehagen Fus AS	12,6
Drafnkollen Fus barnehage AS	12,5
Norlandia Skyttelveien barnehage	12,4
Norlandia Bragernes Strand barnehage AS	12,4
Norlights montessoribarnehage Drammen	12,3
Blåbærtoppen barnehage SA	12,3
Solstreif Rudolf Steiner barnehage	12,2
Skattekisten barnehage SA	12,0
Ekornheia barnehage SA	12,0
Øren andelsbarnehage	11,7
Røyseplassen barnehage SA	11,6
Løkkebergene Vels barnehage	11,6
Helleristingen barnehage Bente Hennem	11,1
Bessungen AS	11,1
Teknabarnehagen Tellus	10,8
Hedensrud barnehage SA	10,3
Nlm-Barnehage Tryggheim Drammen AS	10,2

MANGEL PÅ BARNEHAGELÆRERE

I Norge er det mangel på barnehagelærere mange steder. Av den grunn kan det argumenteres at dette nøkkeltallet har begrenset verdi i denne sammenhengen, fordi dårlige tall kan reflektere andre faktorer enn økonomiske prioriteringer. Likevel er mønsteret for kjedene tydelig også her, og vi velger derfor å ta det med.

Flere kilder som peker mot en sammenheng mellom eiendomssalg, høy husleie og mindre midler til drift:

Center for International Corporate Tax Accountability and Research (CICTAR), *Kindergarten Landlord. Should Norwegian taxpayers finance profits for one of the world's largest asset managers?*, februar 2024.

(Hovedpoenger på norsk [her](#))

Thuve, M., BDO, *Finansiering og regulering av private barnehagers eiendomskostnader*, 20.3.2023.

NOU 2020: 13, *Private aktører i velferdsstaten – Velferdstjenesteutvalgets delutredning I og II om offentlig finansierte velferdstjenester*, desember 2020. Se f.eks. kap 24.4 og 27.5

Lunder, T.E., Bjørn, E.C., Telemarkforskning, *Kostnader i barnehagene 2022*, Rapport 806, 3.3.2024.

Kunnskapsdepartementet, *Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter*, september 2023. Se f.eks. kap. 2.2.7 og 13.

Denne informasjonen er sammenstilt av For velferdsstaten. Spørsmål knyttet til tallene og informasjonen kan rettes til rådgiver Elin Myrekrok Skrede:

E-post: elin.skrede@velferdsstaten.no
Telefon: 99 64 04 02

Nettadresse: www.velferdsstaten.no